

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 187/2023-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Martinom Palkovičom, advokátom, Kapitulská 20, Trnava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 78/2013 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sa 47/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 78/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke finančné zadostučinenie **n e p r i z n á v a** .
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia **492,31 eur**, ktorú **j e p o v i n n ý** Okresný súd Bratislava I zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. decembra 2022 domáhala vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 78/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sa 47/2022. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Zároveň sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 187/2023-24 z 13. apríla 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou doručenou okresnému súdu 9. apríla 2013 sa sťažovateľka domáhala od žalovaného zaplata 10,10 eur s príslušenstvom, o ktorej do podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne rozhodnuté.

4. Okrem chronológie úkonov vykonaných v tomto konaní, hodnotenia skutkovej a právnej zložitosti veci, správania účastníkov a postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľka uviedla, že vec bola v júni 2022 postúpená na rozhodnutie krajskému súdu z dôvodu vecnej nepríslušnosti okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka konštatuje, že okresný súd vôbec nevykonával také procesné úkony, ktoré by smerovali k právoplatnému ukončeniu tejto veci, o čom svedčí terajšia neprimeraná dĺžka tohto konania (približne 10 rokov). V tomto konaní sa uskutočnilo iba jedno pojednávanie v roku 2022. Sťažovateľka sa domnieva, že už len dĺžka tohto konania je objektívnym kritériom, na základe ktorého možno skonštatovať porušenie jej uvedených práv.

III.

Vyjadrenia všeobecných súdov a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Predseda okresného súdu k ústavnej sťažnosti uviedol, že spis sp. zn. 5C 78/2013 je vedený ako archívny spis, pretože 13. júna 2022 bola vec postúpená na konanie a rozhodnutie krajskému súdu ako súdu vecne príslušnému na prejednanie žaloby sťažovateľky o zaplata 10,10 eur s príslušenstvom z dôvodu, že uplatnený nárok vyplýva zo zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, teda ide o vec, ktorá nepatrí do všeobecného občianskoprávneho súdnictva, ale patrí do súdnictva správneho. V závere predsedu súdu žiadal, aby ústavný súd zvažil dôvodnosť uplatneného nároku na zaplata finančného zadosťučinenia 10 000 eur, pretože predmetom konania je len zaplata 10,10 eur s prísl.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Predseda krajského súdu sa stotožnil s vyjadrením zákonnej sudkyne, ktorá k veci uviedla, že od času, keď jej bol predmetný spis pridelený, t. j. od 3. apríla 2023, nedošlo k nečinnosti súdu, ktorú by bolo možné vyhodnotiť ako prieťahy v konaní. Uznesením č. k. 7 Sa 47/2022-178

zo 17. apríla 2023 následne krajský správny súd žalobu sťažovateľky ako oneskorene podanú odmietol.

7.1. Žaloba bola doručená 9. apríla 2013. Okresný súd uznesením č. k. 5 C 78/2013-21 z 9. augusta 2013 vyzval žalovaného (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava) na vyjadrenie k žalobe, ktorý sa k nej vyjadril podaním z 30. augusta 2013. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 5 C 78/2013-35 z 2. júna 2014 žalobu sťažovateľky zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena a nepredloženia žiadneho dôkazu osvedčujúceho jej nárok. Následne proti prvostupňovému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie v auguste 2014, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 9 Co 572/2014-98 z 31. októbra 2016 tak, že citované rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný vo vyjadrení z 12. apríla 2022 namietol nedostatok právomoci civilného súdu. Okresný súd vec postúpil krajskému súdu ako správne mu súdu prípisom z 18. mája 2022 z dôvodu, že v konaní nie je daná vecná príslušnosť civilného súdu na prejednanie a rozhodnutie veci, pretože žaloba sa netýka sporu súkromnoprávnej povahy, ale verejnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorý má postavenie orgánu verejnej správy. Správny súd 11. augusta 2022 vec predložil kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 18 ods. 4 Správneho súdneho poriadku, pretože s postúpením veci nesúhlasil. Kompetenčný senát uznesením č. k. 18S Komp 3/2022-170 zo 6. októbra 2022 rozhodol tak, že na prejednanie veci je daná právomoc správneho súdu. Uviedol, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu v súkromnej veci v zmysle § 3 Civilného sporového poriadku nie je rozhodujúci petit žaloby, ale zásadne príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (naposledy napr. uznesenia sp. zn. 1 S Komp 2/2021, 1 S Komp 3/2021 a 1 S Komp 4/2021). Odlišné stanovisko k veci pripojil sudca Mgr. Michal Novotný (č. l. 173 v spise). Námietku premlčania vzniesol žalovaný už pred vydaním prvého rozsudku okresného súdu v roku 2014. Proti tomuto uzneseniu je možné podať v lehote jedného mesiaca od doručenia kasačnú sťažnosť.

III.3. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu zotrvala na dôvodoch svojej ústavnej sťažnosti. Za zbytočné prietahy nesie zodpovednosť výhradne okresný súd, pretože k postúpeniu veci vecne príslušnému súdu pristúpil až po 9 rokoch a 2 mesiacoch od podania žaloby a tiež krajský súd rozhodol o jej žalobe až po viac ako pol roku od rozhodnutia kompetenčného senátu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote,

preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. V praxi sa vyskytujú aj prietahy, ku ktorým dochádza až po vydaní rozhodnutia, pretože síce už bolo v konaní rozhodnuté, avšak rozhodnutie nebolo sťažovateľovi doručené, resp. nenadobudlo právoplatnosť. Je preto potrebné skúmať aj dĺžku konania, ktoré nebolo právoplatne skončené, hoci prípadne už mohlo byť vo veci rozhodnuté (rozsudky EŠLP vo veciach Zarembová proti Slovenskej republike z 23. 11. 2010, bod 19, Sirotnák proti Slovenskej republike z 23. 12. 2010, bod 28, Bubláková proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, bod 18). Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva tiež to, že v prípade extrémnych prietáhov (prietahy, ktoré možno počítať v desiatkach rokov) už uvedené faktory strácajú význam, pretože ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, ktorá už predstavuje podstatnú časť ľudského života. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (pozri nález sp. zn. II. ÚS 17/2019, bod 32 a tam citované rozhodnutia) a že dĺžka konania počítaná v desiatkach rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a už sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017, II. ÚS 17/2019). Európsky súd pre ľudské práva v obdobných prípadoch konštatoval, že vo výnimočných prípadoch môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia počas obzvlášť dlhého obdobia môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (rozsudok vo veci Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21. 12. 2010, č. 50973/08, § 52).

14. ESLP tiež uviedol, že hoci je zmluvným štátom priznaná určitá miera voľnej úvahy ohľadom spôsobu, akým zabezpečia nápravu požadovanú čl. 13 a dodržia svoj zmluvný záväzok podľa tohto ustanovenia (pozri napríklad Kaya proti Turecku, 19. 2. 1998, ods. 106, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-1), prostriedok nápravy (ústavná sťažnosť, pozn.) dostupný účastníkovi konania na vnútroštátnej úrovni na účel vznesenia námietky ohľadom dĺžky konania je „účinný“ v zmysle čl. 13 a čl. 35 ods. 1 dohovoru iba vtedy, ak je spôsobilý pokryť všetky fázy napadnutého konania, a teda je potrebné pri rozhodovaní ústavného súdu, rovnako ako pri rozhodovaní ESLP, vziať do úvahy jeho celkovú dĺžku (pozri napríklad Počuča proti Chorvátsku, č. 38550/02, ods. 35, 29. 6. 2006, s ďalšími odkazmi). V tejto súvislosti ESLP zdôraznil osobitný charakter problematiky príliš dlhých konaní spočívajúci v tom, že konanie nepozostáva zo série statických udalostí, ale je jednou postupne sa vyvíjajúcou udalosťou, ktorej závažnosť v priebehu času postupne narastá. Konštrukcia ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľky (napáda všetky fázy konania, označila ako porušovateľov všetky dotknuté súdy a žiada preskúmať celkovú dĺžku konania z hľadiska záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) ústavnému súdu umožňuje posúdiť celkovú dĺžku konania. Ústavný súd preto posúdil vo svetle judikatúry ESLP konanie ako celok z hľadisk garantovaných čl. 6 ods. 1 dohovoru a prihliadol na dĺžku konania pred jednotlivými všeobecnými súdmi.

15. Prvým posudzovaným kritériom bola právna a faktická zložitosť veci. Predmetom konania pred všeobecnými súdmi je nárok sťažovateľky, ktorý jej mal vzniknúť podľa „zákona o službách zamestnanosti“ na poskytnutie príspevku na úhradu prevádzkových nákladov chráneného pracoviska, za ktoré sa považuje aj nájomné a náklady za služby s nájomom spojené (sťažovateľka tvrdí, že nájom nebytového priestoru začal 1. februára 2010 a žalovaný jej priznal príspevok iba od 4. februára 2010, pozn.). Sporným v konaní zostal len rozdiel vo výške priznaného príspevku, pretože sťažovateľka sa v konaní domáhala doplatenia príspevku vo výške 10,10 eur s prísl., ktorý je bol zo strany žalovaného za I. štvrťrok vyplatený vo výške 503,61 eur. So zreteľom na povahu tejto veci ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o jej právnej či faktickej zložitosti.

16. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní, či v konaní pred všeobecným súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu jej označených práv. V preskúvanom konaní ústavný súd nezistil závažné okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s doterajšou dĺžkou konania v jej veci. Snáď možno len uviesť, že hoci 20. júla 2017 sťažovateľka nahliadla do spisu (č. 1. 102), o vec sa potom viac rokov nezaujímal.

17. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup okresného súdu a postup krajského súdu v napadnutých konaniach. Sťažovateľka napáda ich postupy ako celok a v rámci toho namietala, aby ústavný súd posúdil nečinnosť jednotlivých porušovateľov.

IV.1. Konanie pred okresným súdom:

18. Ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že konanie sa pred podaním ústavnej sťažnosti viedlo na okresnom súde viac ako 10 rokov. Pokiaľ ide o jeho postup treba k veci uviesť, že ten bol počas 10 rokov neefektívny a nesústreďený, ale bola zistená aj úplná nečinnosť súdu viac ako tri roky v období od zrušenia rozsudku (október 2016) do augusta 2020 (určenie termínu

pojednávania). Ako vyplýva zo spisu, okresný súd rozsudkom č. k. 5 C 78/2013-35 z 2. júna 2014 žalobu sťažovateľky zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena a nepredloženia žiadneho dôkazu osvedčujúceho jej nárok, ale krajský súd uznesením č. k. 9 Co 572/2014-98 z 31. októbra 2016 rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivý proces. K tomu na s. 3 krajský súd uviedol, že nárok sťažovateľky spadá do rámca drobných sporov (§ 200 ea Občianskeho súdneho poriadku), ale táto skutočnosť nezbavuje súd povinnosti doručiť stanovisko žalovaného k žalobe sťažovateľke, čím jej znemožnil ako strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva.

19. Dňa 3. augusta 2020 okresný súd nariadil pojednávanie na 26. október 2020 a 19. október 2020 vyzval sťažovateľku, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu žalovaného doručeného súdu 30. augusta 2013 a označila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Podaním z 22. októbra 2020 žalovaný požiadal o odročenie pojednávania pre ukončenie štátnozamestnaneckého pomeru kompetentného zamestnanca (právnika) k 31. augustu 2020. Podaním z 23. októbra 2020 bol daný pokyn sudkyne na zrušenie termínu pojednávania pre COVID-19 a vyhlásený núdzový stav. Dňa 23. novembra 2020 a 2. decembra 2020 bolo doručené dvakrát to isté podanie sťažovateľky, v ktorom oznamuje, že 23. októbra 2020 jej bolo doručené do schránky oznámenie o uložení zásielky, že je predvolaná na pojednávanie 26. októbra 2020. Zásielku si prevzala až 10. novembra 2020, teda súd nedodrжал zákonnú lehotu a ak sa konalo pojednávanie, došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (č. l. 114 až č. l. 117). Sťažovateľka 17. decembra 2020 oznámila, aby si okresný súd vyžiadal doklady od žalovaného, 19. februára 2021 nahliadla opätovne do spisu, 20. augusta 2021 bol daný pokyn na doručenie vyjadrení sťažovateľky žalovanému na zaujatie stanoviska, 16. februára 2022 okresný súd určil termín pojednávania na 13. apríl 2022. V dňoch 17. a 30. marca 2022 sťažovateľka nahliadla do spisu. Súd podaním 7. apríla 2022 oznámil stranám, že v záujme zamedzenia šírenia ochorenia COVID-19 neodporúča ich účasť na pojednávaní, a 12. apríla 2022 určil nový termín na 11. máj 2022 (z dôvodu PN sudkyne bol termín zrušený). Dňa 13. apríla 2022 bolo doručené vyjadrenie žalovaného. Podaním z 11. mája 2022 sťažovateľka opätovne namietala nezákonný postup súdu a oneskorené doručenie vyjadrenia žalovaného na zaujatie stanoviska (iba dva dni pred pojednávaním). Okresný súd vec postúpil krajskému súdu ako správne mu súdu prípisom z 18. mája 2022 z dôvodu, že v konaní nie je daná vecná príslušnosť civilného súdu na prejednanie a rozhodnutie veci, pretože žaloba sa netýka sporu súkromnoprávnej povahy, ale verejnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorý má postavenie orgánu verejnej správy. V čase podania ústavnej sťažnosti okresný súd tak vo veci samej už nekonal.

IV.2. Konanie pred krajským súdom:

20. Konanie pred krajským súdom začalo po doručení spisu z okresného súdu 13. júna 2022. Krajský správny súd medzitým 11. augusta 2022 vec predložil kompetenčnému senátu najvyššieho súdu a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 18 ods. 4 Správneho súdneho poriadku, pretože s postúpením veci nesúhlasil. Kompetenčný senát uznesením č. k. 18 S Komp 3/2022-170 zo 6. októbra 2022 rozhodol tak, že na prejednanie veci je daná právomoc správneho súdu. Spis bol doručený späť krajskému súdu 16. novembra 2022. Krajský súd rozhodol v prvom stupni po 10 mesiacoch po postúpení veci tak, že žalobu odmietol.

21. Ústavný súd prihliadajúc na celkovú doterajšiu dĺžku posudzovaného konania pred všeobecnými súdmi (konanie na okresnom súde prebiehalo viac ako 9 rokov a tento súd sa výrazne

podieľal na celkovej dĺžke konania) preto vyslovil iba porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu). Vo vzťahu ku krajskému súdu jej ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu), pretože jeho podiel na celkovej dĺžke konania bol v čase podania ústavnej sťažnosti minimálny a nedosahoval ústavnoprávny rozmer.

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu však neprikázal všeobecným súdom, aby vo veci konali bez zbytočných prieťahov, pretože okresný súd už vo veci nekonal a krajský súd vo veci samej už taktiež v prvom stupni rozhodol. Preto jej ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

24. Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia proti okresnému súdu a krajskému súdu spolu v sume 10 000 eur, avšak bez bližšej špecifikácie konkrétnej sumy voči jednotlivým súdom, poukazujúc na to, že opomenutie vydať meritórne rozhodnutie, a to za obdobie vyše 9-ročného súdneho konania, hodnotí ako exemplárny prípad úplného popretia tohto jej základného práva. Uvedené má aj značne nepriaznivé následky na jej zdravie. Kvôli svojvoľnému konaniu žalovaného vedie aj iné súdne spory.

25. Podľa názoru ústavného súdu žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia v takejto výške navyše bez riadneho odôvodnenia jeho konkretizácie vo vzťahu k jednotlivým porušovateľom je neprimerané povahe veci, pretože ide o vec nižšej významnosti (o tzv. bagateľnú vec, nárok na zaplatenie sumy 10 eur s prísl.). Ústavný súd v okolnostiach prípadu prihliadol teda na to, čo bolo v stávke – „at stake“ pre sťažovateľku [obdobne napr. I. ÚS 70/98 a tam citovaná judikatúra napr. ESĽP z 31. 3. 1987, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 20. 3. 1989, Bock v. Nemecko, rozsudok ESĽP z 31. 3. 1992, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 26. 4. 1994, Vallée v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 8. 2. 1996, A. a iní v. Dánsko a i. a podobne alebo III. ÚS 76/06].

26. Ústavný súd v závere konštatuje, že deklarácia porušenia základných práv vo vzťahu k postupu okresného súdu, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012, I. ÚS 257/08), a preto jej v tomto prípade požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 2 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

27. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Úspešná sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu trov konania v sume 757,74 eur.

28. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Za dva úkony uskutočnené v roku 2022 patrí odmena v sume dvakrát po 193,50 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur. K tomu je potrebné prirátat daň z pridanej hodnoty 82,05 eur, pretože právny zástupca je jej platcom. Celkove trovy právneho zastúpenia predstavujú tak sumu 492,31 eur (bod 3 výroku nálezu). Nárok na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd sťažovateľke nepriznal, pretože vyjadrenie k stanoviskám všeobecných súdov neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by slúžili ako podklad pre rozhodnutie ústavného súdu.

29. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu